05/04/2026

Συμβουλευτική Γονέων στην Ιερά Μητρόπολη Χαλκίδος: Κατοπτρικοί Νευρώνες – Από τη μίμηση στην ελευθερία του προσώπου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Χαλκίδος

Κατοπτρικοί Νευρώνες: Από τη Μίμηση στην Ελευθερία του Προσώπου

Κεντρικός Ομιλητής – Συντονιστής: Αναστάσιος Χαρμαντάς – Σύμβουλος Οικογένειας-Μέλος του Κέντρου στήριξης Οικογένειας της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

Με ιδιαίτερη επιτυχία, έντονο επιστημονικό ενδιαφέρον και βαθιά συγκινησιακή φόρτιση πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 28 Μαρτίου 2026 η εκδήλωση της

Συμβουλευτικής Γονέων με θέμα τους κατοπτρικούς νευρώνες και τον καθοριστικό τους ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των παιδιών.

Ο κ. Αναστάσιος Χαρμαντάς, έθεσε από την πρώτη στιγμή το υπαρξιακό και παιδαγωγικό πλαίσιο της συνάντησης.

Απόσπασμα από την ομιλία του κ. Χαρμαντά

«Αγαπητοί γονείς, φίλοι και συνεργάτες των ομάδων συμβουλευτικής γονέων, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας δεν ήταν δυνατό να παρευρεθεί λόγω υποχρεώσεων , ευλογεί όμως τη συνάντησή μας και εύχεται επιτυχία στο έργο της.

Τον ευγνωμονούμε για το ποιμαντικό του έργο γιατί η Σχολή γονέων, οι ομάδες συμβουλευτικής καθώς και το κέντρο στήριξης οικογένειας της Μητροπόλεως αποτέλεσαν και αποτελούν προτεραιότητα και φροντίδα της επιτυχούς ποιμαντορίας Του.

Σας καλωσορίζω όλους σε μια συνάντηση που δεν φιλοδοξεί να δώσει απλώς συμβουλές, αλλά να ξεκλειδώσει έναν κρυμμένο μηχανισμό της ψυχής μας.

Πριν από τρεις δεκαετίες και πλέον το 1992, με τον Giacomo. Rizzolatti, η επιστήμη ανακάλυψε κάτι συγκλονιστικό: στον εγκέφαλό μας υπάρχουν οι καθρεφτικοί νευρώνες. Είναι κύτταρα που ενεργοποιούνται όχι μόνο όταν κάνουμε κάτι εμείς, αλλά και όταν βλέπουμε κάποιον άλλον να το κάνει. Είναι οι "νευρώνες της ενσυναίσθησης". Οι νευρώνες ακολουθούν τη διαδικασία της Παρατήρησης μια πράξης της προσομοίωσης της μίμησης και τέλος της αναπαραγωγής της.

Τι σημαίνει αυτό για τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με τη μάθηση και τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών;

Σημαίνει ότι το παιδί είναι ένας βιολογικός καθρέφτης. Πριν καν μιλήσει, ο εγκέφαλός του "φωτογραφίζει" το άγχος μας, το θυμό μας, αλλά και την αγάπη ή την ηρεμία μας. Δεν είμαστε βέβαια "ταγμένοι" να γίνουμε ίδιοι με τους γονείς μας, αλλά έχουμε το τύπωμα από αυτούς. Δε θέλω να κουράσω με την ανάλυσή τους.

Σήμερα, σε έναν κόσμο ταραγμένο, γεμάτο βίαια πρότυπα και ψηφιακούς εθισμούς, οι καθρέφτες των παιδιών μας κινδυνεύουν να θαμπώσουν. Ο ρόλος μας –γονέων, εκπαιδευτικών, πολιτείας και Εκκλησίας– δεν είναι να κουνάμε το δάχτυλο. Είναι να γίνουμε εμείς το ζωντανό παράδειγμα-πρότυπο. Η εικόνα μας λοιπόν διδάσκει τα παιδιά.

Η ανθρωπιά διδάσκεται. Η χαρά διδάσκεται. Η αγάπη διδάσκεται Η ψυχική ανθεκτικότητα διδάσκεται. Οι παναθρώπινες αξίες διδάσκονται, η επιθετικότητα διδάσκεται η βία διδάσκεται, το άγχος διδάσκεται. Η ευτυχία διδάσκεται, η προσευχή διδάσκεται η πίστη διδάσκεται.

Στο σημερινό εργαστήριο, με τη βοήθεια των εκλεκτών συνεργατών της

συμβουλευτικής γονέων (ψυχολόγων, παιδοψυχολόγων, κοινωνιολόγων ψυχολόγων, παιδαγωγών, ειδικών στην ψυχοδυναμική της οικογένειας) αλλά και των επίσημα εκλεκτών προσκεκλημένων επιστημόνων μας, της Συμβούλου εκπαίδευσης κ. Καραλατήρα Διονυσίας και του προϊσταμένου του (Κέντρου Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης) ΚΕΔΑΣΥ κ. Γκάρτζιου Γεωργίου ,δεν θα μείνουμε στη θεωρία.

Θα μπούμε “στα παπούτσια” των παιδιών μας μέσα από βιωματικές ασκήσεις. Θα δούμε πώς μπορούμε να “ασκήσουμε” αυτούς τους νευρώνες, ώστε να φιλτράρουν την ασχήμια του κόσμου και να κρατούν το φως.

Στόχος μας;

Να γαλουχήσουμε τους νέους ώστε να μην μιμούνται απλώς, αλλά να επιλέγουν ελεύθερα για να είναι Άνθρωποι αληθινοί όπως είπε ο Μένανδρος: “Ως χαρίεν εστ’ άνθρωπος, όταν άνθρωπος η”.

Επίσης με τη βοήθειά των καθρεπτικών νευρώνων να διδάξουμε το Λειτουργικό αλφαβητισμό- το Συναισθηματικό αλφαβητισμό.(Μη νομίζετε ότι έχουμε απαλλαγεί από αυτή την αδυναμία της συναισθηματικής αναπηρίας).

Με τη βοήθεια δε της εκκλησίας να διδάξουμε, την αγάπη και το θρησκευτικό αλφαβητισμό. Αυτά είναι μεγάλες και απροσπέλαστες ασπίδες προστασίας σήμερα στον τόσο ταραγμένο κόσμο που ζούμε.

Να τονίσουμε επίσης ότι «Οι κατοπτρικοί (καθρεπτικοί) νευρώνες δείχνουν πώς λειτουργεί η ανθρώπινη φύση.

Η ορθόδοξη ανθρωπολογία υπενθυμίζει ότι ο άνθρωπος δεν εξαντλείται στη φύση του, αλλά καλείται να διαμορφώσει συνειδητά τον τρόπο με τον οποίο τη ζει. Εκεί βρίσκεται η αληθινή ελευθερία.

Η συνέχεια της εκδήλωσης

Στη συνέχεια ο κ. Χαρμαντάς ανέπτυξε τη θεματική της μετάβασης από τη μίμηση στην επίγνωση, υπογραμμίζοντας ότι ο άνθρωπος δεν είναι μηχανισμός ούτε απλώς κύτταρα, αλλά Πρόσωπο με δυνατότητα επιλογής. Μέσα από παραδείγματα και βιωματικές αναφορές ανέδειξε τη δύναμη των καθρεπτικών νευρώνων.

Έδειξε στη συνέχεια, με τέσσερα εντυπωσιακά βίντεο συνολικής διάρκεια 6 λεπτών, τη μίμηση των μωρών τη μίμηση της επιθετικότητας, τη συγκίνηση από το ερέθισμα της συγκινητικής μουσικής τραγουδιού της μαμάς του και τέλος την ηθική και το κοινωνικό καθήκον

Έπειτα έλαβαν χώρα βιωματικές ασκήσεις με τη συμμετοχή όλων των ατόμων του κοινού της συνάντησης όπου, με καταπληκτικό τρόπο, συμμετείχαν στη μίμηση της πράξης λόγω των καθρεπτικών νευρώνων. Αυτό συνοδεύτηκε από έκπληξη ευχαρίστηση, γέλιο διδαχή και χειροκροτήματα.

Ακολούθησε, με τη συμμετοχή του κοινού και των ειδικών της επιστημονικής ομάδας της Συμβουλευτικής γονέων, μια σειρά βιωματικών ασκήσεων (Θεατρικοί διάλογοι) παρμένα από την καθημερινή ζωή της οικογένειας όπου με χαρακτηριστικό τρόπο παρουσίασαν ποικίλες καθρεπτικές εικόνες των γονέων αρνητικές αλλά και θετικές με ενσυναίσθηση και αγάπη.

Περιλήψεις των εισηγήσεων των Προσκεκλημένων Επιστημόνων

Η κ. Διονυσία Καρλατήρα, Επόπτρια Ποιότητας Εκπαίδευσης Δ/νσης Α/θμιας Εκπ/σης Ν. Εύβοιας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70

Θέμα: Η ύφανση της προσωπικής ταυτότητας του/της μαθητή/τριας στην ψηφιακή εποχή.

Η παρέμβαση είχε ως επίκεντρο τη διαμόρφωση της προσωπικής ταυτότητας του/της μαθητή/τριας στη σύγχρονη ψηφιακή πραγματικότητα. Εστίασε στη σταδιακή μετάβαση του/της μαθητή/τρια από τη μίμηση και την άκριτη οικειοποίηση της ψηφιακής ταυτότητας των άλλων — φαινόμενο που συχνά συνδέεται και με μορφές διαδικτυακής βίας — προς την αυθεντική έκφραση της

προσωπικής του/της άποψης και τη γνήσια διαπροσωπική επικοινωνία.

Μέσα από το διάλογο, τις δημιουργικές εργασίες και τη συνεργατική μάθηση, οι μαθητές/τριες μπορούν να αναπτύξουν κοινωνικοσυναισθηματικές δεξιότητες, όπως η ενσυναίσθηση, ο σεβασμός προς τον άλλον και η αυτοεκτίμηση. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη συμμετοχή σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες που προάγουν τον πολιτισμό, τον εθελοντισμό, τη συμπερίληψη και γενικότερα την ενεργό πολιτειότητα, Τέτοιες διεργασίες μπορούν να εφαρμοστούν μέσα από τυπικές και άτυπες μορφές εκπαίδευσης.

Παράλληλα, αναδείχθηκε η αξία της κοινότητας και του αισθήματος του «ανήκειν» μέσα από βιωματικές εμπειρίες όπως η συμμετοχή στην ενοριακή ζωή, στοιχεία που συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού. Εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης όπως π.χ. τα AI Companions δεν είναι πραγματικοί φίλοι και μπορεί να δημιουργήσουν μονόπλευρες σχέσεις, οδηγώντας σε απομόνωση.

Η παρέμβαση ανέδειξε ότι ο/η μαθητής/τρια, ως «σχεσιακό ον» μέσα στην κοινότητα, μπορεί να μεταμορφωθεί ουσιαστικά όταν καλλιεργούνται οι σχέσεις ελευθερίας, αγάπης και σεβασμού. Τότε ο/η μαθητής/τρια παύει να λειτουργεί ως «καθρέφτης» των άλλων και εξελίσσεται σε αυθεντικό Πρόσωπο.

“Στη συνέχεια της ημερίδας, η παρέμβαση του κ. Γεωργίου Γκάρτζιου προϊσταμένου του ΚΕΔΑΣΥ Εύβοιας λειτούργησε ως η συνδετική γέφυρα ανάμεσα στη βιολογική υπόσταση των καθρεπτικών νευρώνων και την ψηφιακή πρόκληση της Τεχνητής Νοημοσύνης, αναδεικνύοντας το εκπαιδευτικό δίκτυο συμβουλευτικής και υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ) ως μια θεσμική απάντηση του εκπαιδευτικού συστήματος στις σύγχρονες νευροαναπτυξιακές απαιτήσεις. Μέσα από την παρουσίαση της διαδικασίας εκπαιδευτικής αξιολόγησης, υπογραμμίστηκε η σημασία της συλλογής αξιόπιστων δεδομένων για τη χαρτογράφηση των δυνατοτήτων κάθε μαθητή/τριας, ενώ προτάθηκαν συγκεκριμένα μοντέλα διδακτικής διαφοροποίησης για παιδιά στο φάσμα του αυτισμού, με ΔΕΠΥ ή Νοητική Υστέρηση. Η εισήγηση κατέδειξε ότι η στοχευμένη υποστήριξη των εκπαιδευτικών και η άρση των μαθησιακών εμποδίων στο πλαίσιο των διαδικασιών

μάθησης, αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για ένα συμπεριληπτικό σχολείο, όπου η επιστημονική γνώση μετατρέπεται σε εξατομικευμένη παιδαγωγική πράξη προς όφελος της μαθητικής κοινότητας.”

Κλείσιμο της εκδήλωσης από τον κ. Χαρμαντά

«Αγαπητοί μας

Πριν μιλήσουμε, έχουμε ήδη διδάξει.

Οι κατοπτρικοί νευρώνες μας εξηγούν το μηχανισμό.

Αλλά ο άνθρωπος δεν είναι μηχανισμός.

Δεν είναι απλό νευρωνικό αντανακλαστικό.

Είναι Πρόσωπο.

Και το Πρόσωπο έχει δυνατότητα παύσης.

Δυνατότητα σκέψης.

Δυνατότητα επιλογής.

Αυτό είναι το πέρασμα: από την παρόρμηση στην επίγνωση.

Από την αντίδραση στην ευθύνη.

Αν δεν καλλιεργήσουμε κριτική σκέψη, θα αναπαράγουμε ό,τι λάβαμε.

Αν δεν καλλιεργήσουμε συναισθηματική νοημοσύνη, θα μεταδώσουμε άγχος αντί για ασφάλεια.

Ο λειτουργικός και συναισθηματικός αναλφαβητισμός δεν είναι έλλειψη γνώσης.

Είναι έλλειψη αυτογνωσίας.

Η ζωή μας είναι το αόρατο σχολείο των παιδιών μας.

Και αυτό δεν είναι βάρος.

Είναι ευλογία.

Γιατί σημαίνει ότι μπορούμε να αλλάξουμε την αλυσίδα.

Δεν είμαστε καταδικασμένοι να αντιδρούμε.

Είμαστε ικανοί να επιλέγουμε.

Αφήνεις να ωριμάσει το βίωμα.

Αγκαλιάστε τα παιδιά σας . Η αγκαλιά είναι φάρμακο. Χαρείτε, γελάστε με τα παιδιά σας. Το γέλιο είναι ζωή. Διαβεβαιώστε τα έμπρακτα ότι θα είστε κοντά τους ό,τι και αν συμβεί .Δώστε τους αγάπη. Πες τε τους «είστε ό,τι καλύτερο δώρο μας έδωσε ο Θεός στη ζωή μας».

Ας ακούει συχνά το παιδί από τα χείλη σας: Δεν σε αγαπώ με την καρδιά μου γιατί μπορεί να σταματήσει, ούτε με το μυαλό μου γιατί μπορεί να ξεχάσει. Σε λατρεύω με την ψυχή μου η οποία δεν θα ξεχάσει ποτέ ούτε θα πάψει να υπάρχει. Αυτά είναι συγκλονιστικές εικόνες που καταγράφονται ανεξίτηλες στην καρδιά και στην ψυχή των παιδιών μας και τα προετοιμάζουν να γίνουν ενήλικες της αγάπης της αλληλεγγύης της ανθρωπιάς και της χριστιανικής καλοσύνης.

Ευχαριστώ την κ. Καρλατήρα Διονυσία και τον κ. Γιώργο Γκάρτζιο για τις

επιστημονικά τεκμηριωμένες παρεμβάσεις τους. Την ομάδα ειδικών της Συμβουλευτικής γονέων για τη βοήθεια πραγματοποίησης των βιωματικών ασκήσεων και εσάς τους γονείς που αξίζετε συγχαρητηρίων γιατί με την παρουσία σας, την ενεργό συμμετοχή σας στις βιωματικές ασκήσεις ,γιατί είστε γονείς αφού τιμάτε το ανθρώπινο δημιούργημα του Θεού που είναι το παιδί.

Σας ευχαριστώ όλους (γονείς και εκπαιδευτικούς) που μας τιμήσατε με την ολόθερμη παρουσία σας.

Πριν φύγετε, παρακαλώ όπως είστε, γυρίστε και κοιτάξτε το διπλανό σας με ένα πλατύ χαμόγελο. Θα το θυμάστε γιατί το κατέγραψαν στη σκέψη στην ψυχή και στην καρδιά σας οι ειλικρινείς καθρεπτικοί νευρώνες σας.

Σας προτείνω να πάρετε μαζί σας τη φράση γεμάτη δύναμη και βάλσαμο ζωής, νόημα ζωής για τα παιδιά σας που θα συγκινούν για πάντα τους καθρεπτικούς νευρώνες τους.

«Είσαι το καλύτερο δώρο που μου έχει στείλει ο Θεός στη ζωή μου».

Σημείωση για την πρωτότυπη και πολυδιάστατη προσέγγιση της βιωματικής επιστημονικής εκδήλωσης

Η εκδήλωση ανέδειξε το θέμα από όλες τις πλευρές και με όλους τους τρόπους: ομιλία, βίντεο, βιωματικές δραστηριότητες, θεατρικοί διάλογοι και επιστημονικές παρεμβάσεις ειδικών. Ήταν μια πρωτοπόρος, πολύπλευρη προσέγγιση που συνδύασε θεωρία, πρακτική, , παιδαγωγική ψυχολογία και πνευματικότητα, δίνοντας στο κοινό μια ολοκληρωμένη εμπειρία.

Την επιστημονική βιωματική εκδήλωση-ομιλία τίμησαν με την παρουσία τους

Ο πρωτοπρεσβύτερος Ευάγγελος Γαλάνης-Δ/ντής του ραδιοφωνικού σταθμού της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος και μαζί με την Παρασκευή Σπυροπούλου υπεθυνος των εκδηλώσεων (τους ευχαριστούμε θερμά). Επίσης η κ. Σπυροπούλου Σύμβουλος

εκπαίδευσης Ν. Εύβοιας η κυρία Μαρία Κωτσή -Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Χαλκιδέων, Δ/ντές Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων, δασκάλες, δάσκαλοι και καθηγητές από τη Χαλκίδα, από τη Θήβα και ένα μεγάλο ακροατήριο από γονείς που κατέκλυσαν την αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού – Πνευματικού Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεώς μας.